

mål på land. Om administrationen af fartøjsgodkendelsesreglerne efter den 3. juli 2007 se nærmere nedenfor under afsnit 1.2.

Baggrunden for forslaget om ændringen af lovens § 20 og § 21 er, at de nuværende regler om efterforskning og indvinding på havet har vist sig ikke i praksis at kunne administreres således, at der i tilstrækkeligt omfang skabes incitament for branchen til efterforskning af nye indvindingsområder.

Ændringerne skal medvirke til, at virksomhederne får et reelt incitament til at investere i udlægning af nye indvindingsområder. Lovforslaget er derfor søgt tilpasset erhvervets nuværende situation, herunder den meget store variation i virksomhedernes størrelse og forretningsgrundlag. Havindvundne råstoffer er vigtig som supplement til den landbaserede råstofforsyning og dermed vigtig for prisstabiliteten for råstoffer til såvel offentlige som private bygge- og anlægsformål.

Med lovforslaget sikres virksomhederne mulighed for at kunne opnå eneret til et område ved at købe det på auktion, og de får samtidig muligheden for at kunne købe råstoffer pr. kubikmeter fra fællesområder.

Fællesområderne vil udgøres af de nuværende »konverteringsområder« samt, hvis/når disse udtømmes, maksimalt ¼ af de tidligere »overgangsområder«. Se nærmere vedrørende »konverterings-« og »overgangsområder« nedenfor.

Kombinationen af eneretsområder og muligheden for køb pr. kubikmeter fra fællesområder giver virksomhederne - alene eller sammen - mulighed for at investere i opbygningen af strategisk velbeliggende netværk af indvindingsområder, som kan dække virksomhedernes behov for råstoffer.

Endvidere foreslås det, at der stilles vilkår om betaling af vederlag til staten. Vederlagssatserne fastlægges i lovforslaget. Vederlaget for et eneretsområde foreslås sammensat af et produktionsvederlag og et arealvederlag. Produktionsvederlaget foreslås fastsat til minimum 2,50 kr. pr. m³ og arealvederlaget til minimum 25.000 kr. årligt pr. km² indvindingsareal. Vederlaget for køb fra fællesområderne foreslås fastsat til 6 kr. pr. m³ for den/de indvinder(e), som har afholdt udgiften til efterforskning og miljøvurdering, og 8 kr. pr. m³ for andre indvindere. Administration af tilladelsesordningen og kortlægning forudsættes finansieret af provenuet fra vederlaget.

De foreslåede regler om auktion og vederlag til staten svarer i vid udstrækning til reglerne om efterforskning og indvinding af kulbrinter, jf. lovbekendtgørelse nr. 889 af 4. juli 2007 om anvendelse af Danmarks undergrund (undergrundsloven).

Der sker i praksis ingen ændring af reglerne om indvindingstilladelse til offentlig og privat kystbeskyttelse efter tilladelse fra transportministeren, der er fritaget for at skulle betale vederlag i forbindelse med en indvindingstilladelse. Anlægsarbejder på kysten, der er vedtaget ved lov, er også fritaget for betaling af vederlag.

1.2. Gældende ret

Historisk set har efterforskning og indvinding af råstoffer på havet indtil 1972 været frit. I 1972 blev der indført regler om godkendelse af indvindingsfartøjer (lov nr. 285 af 7. juni 1972), og den fri indvinding blev gradvis frem mod 1996 begrænset gennem forbud mod råstofindvinding i en række områder. Fartøjsgodkendelsen blev således betragtet som en slags autorisation til, at det enkelte fartøj kunne indvinde råstoffer på det danske havområde. Fartøjsgodkendelsen kunne opsiges med 10 års varsel.

Bl.a. på baggrund af Miljø- og Planlægningsudvalgets betænkning af 12. december 1991 over forslag til lov om naturbeskyttelse (L 9/1991-92, Folketingstidende 1991-92 (1. samling), s. 941, 1312, 4304, 4812; A 1365; B 245 og 533) blev reglerne med lov nr. 484 af 12. juni 1996 ændret således, at der – udover en fartøjsgodkendelse – også kom krav om en tilladelse efter lovens § 20 til at indvinde i et geografisk afgrænset og miljøvurderet område.

Efter lovændringen i 1996 er råstofindvinding på havet i princippet forbudt, medmindre der er meddelt en konkret tilladelse efter råstoflovens § 20 til indvinding i et nærmere afgrænset område.

Af hensyn til de 10-årige rettigheder, der var knyttet til uopsagte fartøjstilladelser, og for at sikre uafbrudt indvinding af råstoffer fra havet, blev der som led i lovændringen etableret en overgangsordning for indvindingen af sand, grus og ral. Overgangsordningen gav indehavere af en fartøjstilladelse ret til – uden en indvindingstilladelse efter § 20 – fortsat at indvinde råstoffer i mængder på op til 250.000 m³ i såkaldte 'overgangsområder' frem til den 1. januar 2007. Med overgangsordningen blev den frie adgang til indvinding, der var tilknyttet fartøjsgodkendelserne, således endeligt afviklet. Overgangsområderne var udlagt af miljøministeren i bekendtgørelse nr. 1078 af 11. december 1996 om udlæg af overgangsområder for indvinding af sand, grus og ral fra havbunden på baggrund af en miljømæssig vurdering foretaget af Skov- og Naturstyrelsen i et samarbejde med Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere. Bekendtgørelsen var gældende indtil den 1. januar 2007.